

JESÚS, VIDA I CAMÍ

El gran signe: l'àpat vora el llac de Galilea

L'únic miracle narrat per tots quatre evangelis és la multiplicació dels pans i els peixos. A l'evangeli d'avui llegim la tradició que recull l'evangeli de Lluc (9,10-17). Jesús convoca un àpat multitudinari on es menja pa i peix prop del llac de Galilea pels volts de la Pasqua de l'any 29 dC, en una zona (nord-est del llac) on Antipes no té jurisdicció i que, per tant, és del tot segura per a Jesús i els seus deixebles.

El signe que Jesús duu a terme no és un acte de violència contra l'enemic (invasor romà), sinó de fraternitat entre els qui el segueixen. El poble és convocat no a un combat sinó a un gran àpat. Tal com Jesús el proposa, l'àpat del llac de Galilea és un signe de la compassió de Déu envers el seu poble i de fraternitat entre tots els qui hi participen. En altres paraules, tal com va succeir el dia que va baixar el manà del

cel, ara els pans i els peixos partits, repartits i augmentats són un signe del compromís de Déu amb la humanitat.

D'altra banda, la comunitat cristiana primitiva reconeixrà en aquest àpat la figura d'un altre àpat —altament significatiu— amb què Jesús voldrà tancar la seva vida: el darrer sopar amb els deixebles, la vigília de la seva mort en creu. La relació entre tots dos àpats s'imposa per ella mateixa, i per això els relats de la multiplicació dels pans estan plens de referències a l'Eucaristia.

Els dos àpats han quedat indistrictelement lligats en la tradició cristiana, com mostra l'anomenat «discurs del pa de vida», el capítol 6 de l'Evangeli segons Joan.

Armand Puig i Tàrrach
(*Jesús. Un perfil biogràfic*. Edicions Proa)

EL SAGRAT COR A CATALUNYA

Alguns pioners de la devoció

És bastament conegut que la propagació de la devoció al Cor de Jesús s'arriba a l'experiència contemplativa i mística de santa Margarida Maria d'Alacoque (†1690), la qual, ajudada per sant Claudi de la Colombière (†1682), comença a propagar la devoció al Cor de Jesús. Trobem sòlids precedents d'aquesta devoció cristològica en la vida i experiència de santa Lutgarda (†1246), santa Matilde de Magdeburg (c.a. 1250) i santa Gertrudis la Magna (†1302), però no és pas tan conegut que una caputxina catalana, la beata Maria Àngela Astorch (†1665) posés el ferment d'aquesta devoció cristològica en els territoris peninsulars uns anys abans de les revelacions (ocorregudes en els anys 1673-1675 a Paray-le-Monial) a santa Margarida Maria, tal com consta en les ratlles introductòries del devocionari titulat *Pràctica de la devoció al Santíssim Cor de Jesús* (Barcelona, 1847), on s'afirma que: «Antes que la V. Margarida, la havia practicada una devota religiosa natural de aquest Principat, la V.M. Sor Maria Àngela Astorch fundadora de las Monjas Caputxinas en Zaragoza y Murcia».

D'aquesta experiència espiritual, viscuda contemplativament en el Cor de Jesús per la beata Astorch, en féu un especial ressò Mn. Cinto Verdager, cantor entusiasta de les delícies del Sagrat Cor en *Lo somni de sant Joan*, publicat l'any 1887, que a més dels coneguts versos titulats «Jesús als pecadors. Cant al Sagrat Cor de Jesús», conté un bell poema dedicat a la caputxina catalana Maria Àngela Astorch, on és presentada pel poeta com la «robadora del Cor de Jesús», car Jesús escollí el cor contemplatiu de la «mística del breviar» com a lloc de sojorn i repòs: «Robadora del Cor meu, tu ets encara més ditxosa; Joan en mon pit reposa, mes jo reposo en lo teu».

Al Principat de Catalunya, al llarg dels segles XVIII i XIX, augmentaren notablement les congregacions del Sagrat Cor i, malgrat l'expulsió dels jesuïtes (1768) i l'exclaustració dels religiosos (1835), aquesta devoció cristològica, de fonda arrel bíblica i marcadament antijansenista, fou fomentada per la majoria dels bisbes de Catalunya i, també, pels zelosos religiosos exclaustrats que es dedicaren a la predicació de missions populars i parroquials arreu de les comarques catalanes.

Fra Valentí Serra de Manresa
Arxiver dels caputxins de Catalunya

SANTORAL

10. ✠ **Diumenge**. El Cos i la Sang de Crist. Sant Maurici, abat; sant Asteri, bisbe.

11. **Dilluns**. Sant Bernabé, apòstol company de Pau, nat a Xipre, on morí. Santa Maria-Rosa Molas i Vallbé (1815-1876), rel., de Reus, fund. Gnes. MdD de la Consolació, a Tortosa (CMC, 1858). Sant Lleó III, papa (795-816); santa Adelaida o Alicia, vg. cistercenca.

12. **Dimarts**. Sant Joan de Sahagun, prev. agustí; beata Iolanda (o Violant), rel. franciscana; sant Onofre (o Nofre), anacoreta.

13. **Dimecres**. Sant Antoni de Pàdua (†1231), prev. franciscà i doctor de l'Església, nat a Lisboa, patró del ram de la construcció. Sant Fan-

dila, prev.; sant Aventí, mr.; santa Aquil·lina, vg.

14. **Dijous**. Sant Eliseu, profeta (s. IX aC), santa Digna, vg. i mr.

15. **Divendres**. El Sagrat Cor de Jesús. Santa Maria-Miquela del Santíssim Sagrament (Madrid 1809-València 1865), vg. fund. adoratrius a Madrid (AESC, 1850). Sant Bernat d'Aosta, prev. (†1081), patró dels muntanyencs i els muntanyistes; santa Benilde, mr.; santa Germana Cousin, verge.

16. **Dissabte**. El Cor Immaculat de Maria. Sant Quirze (o Quirc, Quiri o Quir) i la seva mare Julita, mrs. (s. IV); sant Ferriol, prev. i màrtir; sant Ilpidi, màrtir.

ECLESIOLOGIA

El centre de la fe és Crist

El centre de la fe és Crist, no l'Església. L'Església, actualment, és entesa no tant com el terme i objecte de la fe, sinó com el *modus* i l'àmbit comunitari-sacramental des d'on es professa, se celebra i es testimonia la fe cristiana. D'aquesta manera, es recupera el *creure en l'Església* com un *creure eclesialment*. Efectivament, «en el Símbol dels Apòstols fem professió de creure una Església santa, i no de creure en l'Església, per no confondre Déu i les seves obres i per atribuir clarament a la bondat de Déu *tots* els dons que ell ha posat en la seva Església» (*Catecisme de l'Església catòlica*, 750).

El Concili Vaticà II parla de l'Església com a *misteri* (i el seu equivalent *sagrament o comunitat sacramental*) no en el sentit de quelcom incomprensible, sinó com una realitat que expressa el *desigني salvador* de Jesucrist que es manifesta en el Regne de Déu per a tota la humanitat.

Aquesta Església és una «realitat complexa» i «paradoxal» integrada a la vegada per una dimensió transcendent (*comunitat espiritual*) i per una dimensió històrica (*grup visible*) (cf. LG 8 i 9). Per això, la teologia patristico-medieval comparava l'Església de forma simbòlica amb la imatge de la lluna («reflex semifosc del sol que és Jesucrist», sant Bonaventura), que passa per fases diverses: «Ja sigui bella com la lluna que creix en pau i seguretat, ja sigui decreixent enfosquida per les adversitats» (sant Tomàs d'Aquino).

Salvador Pié-Ninot
(*Eclesiològia*. Ediciones Sígueme, Salamanca 2007)

► A partir de 2007, la Iglesia catòlica rebirà, para su sostenimiento, lo que se recoja por el hecho de poner la cruzcita en la declaración del IRPF (meses de mayo y junio). Por esto, la Iglesia pide que quieran poner la cruzcita en la casilla de la Iglesia catòlica (y también en la destinada a otros fines de interés social). En nombre de «Germanor» de las diócesis catalanas, ¡muchas gracias!

ENTREVISTA

► XAVIER MELLONI

Neix Fragmenta

Amb la idea d'editar «llibres no religiosos sobre religió», acaba de néixer Fragmenta Editorial, impulsada per Inês Castel-Branco i Ignasi Moreta. Fragmenta s'estructura en tres col·leccions: «Assaig» —els millors estudis sobre la religió—, «Introduccions» —monografies d'alta divulgació sobre les grans religions i temes relacionats— i «Sagrats i Clàssics» —les grans obres de la literatura religiosa i espiritual de la humanitat en versió catalana. L'antropòleg i teòleg Xavier Melloni, s'encapçala la col·lecció «Assaig» amb l'obra *Esclertes de Realitat* (editada en castellà per Herder).

Es poden establir uns criteris de credibilitat de les religions?

L'obertura que es dona en el nostre temps no ha de portar a un relativisme dissolutori on tot s'hi valgui sinó que ha d'ajudar a estimular i afinar el discerniment del que és veritablement una religió. Els signes són: que porti a un més gran sentit de Déu com a misteri inexhaurible i mai manipulable o reduïble a les nostres imatges o categories (camí místic); que porti a una major obertura als altres, a la sacralitat del germà (camí ètic); i que porti a un major respecte per la natura (camí ecològic). L'únic camí, l'única veritat i l'única vida és créixer vers aquesta triple Alteritat. En el Crist, els cristians reconeixem l'encarnació d'aquest triple descentrament, però això no priva que altres hi arriben per altres mediacions. Penso que això és el que cal aprendre a discernir.

Què pretén explicar a *Esclertes de Realitat*?

Que les religions són receptacles d'anticipacions de Realitat. Cada tradició neix d'una experiència o esdeveniment de revelació que és dipositat en els seus orígens per tal que cada comunitat el desplegui. Només accedint a aquest nucli revelatori podem comprendre una religió. En el cas del cristianisme, tot neix de l'esdeveniment pasqual. Per comprendre la nostra fe, cal aproximar-se al misteri de mort i resurrecció del Crist, del qual emanen els Evangelis, els nostres dogmes i ritus, i la nostra esperança en una Vida veritable que pugna per manifestar-se. Cada religió té el seu nucli i només reverenciant-lo podem copsar-ne el sentit i la profunditat.

Què ens aporten, als cristians, els textos sagrats de les altres religions?

Els textos sagrats de les altres religions ens permeten copsar les aromes i formes de l'inexhaurible manifestació de Déu. Vivim una nova etapa de la humanitat que té l'opunitat de nodrir-se del llegat de totes les tradicions sense per això afeblir la pròpia. Al contrari: la pròpia fe queda confirmada i aprofundida al ser il·luminada des d'angles que abans es desconeixien.

Oscar Bardají i Martín